

Nr 234.

Av herr **Helger**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 145, angående omreglering av folkskoleinspektionen.

Enligt Kungl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för folkskoleinspektörer av den 10 november 1904 äger folkskoleinspektör för sina tjänsteförrättningar åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt fjärde klassen i gällande resereglemente.

Om denna bestämmelse yttrar folkundervisningskommittén följande;

Såsom förut nämnts hava inspektörerna i de områden, i vilka inspektörstjänsten är huvudsyssla, framhållit ett inom inspektörskåren ofta uttalat önskemål, nämligen om uppflyttning från fjärde till tredje klassen i gällande resereglemente. Sådan uppflyttning skulle innebära en höjning av dagtraktamentet men icke någon nämnvärd förhöjning i ersättningen för själva resorna, enär inspektörerna mestadels måste resa efter skjuts och ingen skillnad i detta förefinnes mellan resa efter tredje och fjärde klassen enligt gällande resereglemente.

Kommittén har särskilt med hänsyn till de kostnader för statsverket, som den av kommittén föreslagna förändrade anordningen av folkskoleinspektionen i varje fall måste medföra, icke ansett sig kunna föreslå någon förändring i nu gällande bestämmelser angående rese- och traktamentsersättning för folkskoleinspektörerna.

I sin framställning till 1913 års riksdag förklarade sig d. v. departementschefen, om än med någon tvekan, ansluta sig till kommitténs uppfattning.

Folkskoleöverstyrelsen har i ärendet yttrat:

»Överstyrelsen finner visserligen skäl kunna anföras för att folkskoleinspektörerna finge åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt samma klass, som år 1912 bestämdes för yrkesinspektörer, eller tredje klassen, men vill dock av samma skäl som kommittén icke framställa något förslag i sådan riktning.»

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 29 sistl. maj yttrar nuvarande ecklesiastikministern:

»Den omständigheten, att, såsom folkskoleöverstyrelsen erinrat, det befunnits nödigt att uppflytta yrkesinspektörerna från fjärde till tredje klassen i resereglementet, talar i viss mån för riktigheten av den utav åtskilliga inspektörer framställda meningen, att det med den närvarande tidens starka stegring av levnadskostnaderna och i övrigt ändrade förhållanden ej sällan erbjuder svårigheter för inspektörerna att få sina resekostnader täckta genom den enligt resereglementets fjärde klass utgående ersättningen». Statsrådet anser sig dock icke under förhandenvarande omständigheter böra tillstyrka förändringen.

Då såväl folkundervisningskommittén och överstyrelsen som båda departementscheferna synas varit tveksamma om nämnda reseersättnings tillräcklighet, då statens inspektörer icke numera — såsom förr var brukligt — kunna under tjänsteresorna begagna sig av enskild gästfrihet, och då samma skäl, som talade för yrkesinspektörernas uppflyttning från fjärde till tredje klassen i resereglementet givetvis äro tillämpliga i fråga om folkskoleinspektörerna, tillåter jag mig föreslå en sådan uppflyttning.

I fråga om beredande av änke- och pupillpensioner föreslår Kungl. Maj:t, att ordinarie folkskoleinspektör skall vara delaktig i folkskolelärarnas änke- och pupillkassa, och att delaktighetsbeloppet skall utgöra 3,400 kronor. Till änka utgår pensionen med $\frac{1}{5}$ av delaktighetsbeloppet och till änka med barn med ytterligare 50 % av denna pension, vadan alltså pensionen för änka blir 680 kronor och för änka med barn 1,020 kronor. Pensionen för barnen utgår till dess dessa fyllt 18 år. Till jämförelse kan meddelas, att en läroverkslärare eller seminarielärare, som är delaktig i läroverkslärarnas nya änke- och pupillkassa erhåller för sin änka 780 kronor och för änka med barn ända upp till 1,326 kronor, och utgår pensionen för barnen tills dessa fyllt 21 år. Folkhögskoleföreståndare och föreståndare för dövstumskolor äro delaktiga i samma kassa, till vilken folkskoleinspektörerna nu hänvisas, men delaktighetsbeloppet utgör för de förstnämnda 4,000 resp. 4,500 kronor.

De skäl, som av överstyrelsen åberopats för det lägre delaktighetsbeloppet, och som departementschefen godkänt, äro uteslutande av formell art och föga övertygande.

Skall den nu ifrågasatta omläggningen av folkskoleinspektionen bli till verklig nytta för folkskolan, är det nödvändigt att med inspektörsbefattningarna förenas sådana förmåner, att dessa befattningar draga till sig de dugligaste skolmän, som kunna erhållas.

Som en allmän anmärkning mot Kungl. Maj:ts proposition angående

folkskoleinspektionens ordnande torde kunna anföras, att inspektionsdistrikten tilltagits allt för stora. Detta är icke minst förhållandet med de distrikt, som skulle omfatta Värmland och Dal. Skolväsendet i dessa landskap är ännu ganska bristfälligt men står inför möjligheten av en kraftig utveckling. Det vore därför i hög grad önskvärt, att Dalsland finge utgöra ett särskildt inspektionsdistrikt, och att Värmland indelas i två.

På grund av vad sålunda blivit anført tillåter jag mig föreslå följande ändringar i Kungl. Maj:ts proposition angående folkskoleinspektionens ordnande:

1. Att folkskoleinspektör må för sina tjänsteresor tillgodoräkna sig resersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente.
2. Att folkskoleinspektör må bliva delaktig i folkskoleläraernas änke- och pupillkassa för ett belopp av 4,000 kronor.
3. Att riksdagen må bevilja medel för anställande av tre folkskoleinspektörer inom Värmland och Dalsland.

Stockholm den 8 juli 1914.

Nils Helger.
